a2zpapers.com

Roll No. ....

042/A

[Two Maps of India]

Total No. of Questions : 29]

[Total No. of Printed Pages : 12

SS

2038

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਨਾਲੀ

GEOGRAPHY (Theory)

(Common for Hum., Science and Agriculture Groups)

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Time allowed : Three hours

Maximum marks : 70

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : *(i)* ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲ਼ੇ ਖ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ **042/A** ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।

(ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ *30* ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।

(iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(iv) **ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।**

(v) **ਭਾਗ–I** ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ *1* ਤੋਂ *8* ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਉ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਕ ਹੋਵੇਗਾ ।

(vi) **ਭਾਗ–II** ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ *9* ਤੋਂ *16* ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਦੋ ਅੰਕ ਹੋਵੇਗਾ ।

(vii) **ਭਾਗ–III** ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ *17* ਤੋਂ *24* ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ **ਪੰਜ** ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ *60-80* ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਾਰ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ ।

(viii) **ਭਾਗ–IV** ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ *25* ਤੋਂ *27* ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ *150-250* ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਛੇ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ ।

(ix) **ਭਾਗ–V** ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ *28* ਤੋਂ *29* ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ । ਪ੍ਰਸ਼ਨ *28* ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੇਖਾ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ *29* ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੇਖਾ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਤੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ । ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਉਟਲਾਈਨ ਸਟੈਂਸਿਲ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

www.a2zpapers.com

www.a2zpapers.com

Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

ਭਾਗ–I

1. ਸਾਲ 2011 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀ ਹੈ ?

   (ੳ) 876 (ਅ) 890

   (ੲ) 893 (ਸ) 933 1

2. ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾਂਤ ਕਿਹੜੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ? 1

3. ਕਿਸੇ ਛੱਪੜ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵਸੀ ਅਬਾਦੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਵਸੇਬੇ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ? 1

4. 'ਪਟਸਨ' ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਅਥਾਹ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 1

5. 'ਕਾਲਾ ਸੋਨਾ' ਕਿਹੜੇ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 1

6. ਬਠਿੰਡਾ ਸਥਿਤ ਤੇਲ ਸੋਧਕ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ ? 1

7. ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜਾਈ ਯੋਗ ਸੜਕ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ । 1

8. ਧਨਗਰ ਚਰਵਾਹੇ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ? 1

8×1=8

ਭਾਗ–II

9. ਮਾਨਵ ਭੂਗੋਲ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ । 2

10. ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਸਥਾਨ ਬਦਲੀ (Migration) ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕਾਰਕ ਦੱਸੋ। 2

11. ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਨੁੱਕਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਮਾਪਕ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਹਨ ? 2

12. ਰੁੱਤ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 2

13. ਬਾਕਸਾਈਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? 2

14. ਸੂਤੀ ਕੱਪੜਾ ਮਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? 2

15. 'ਸੁਨਹਿਰੀ ਚਤਰਭੁੱਜ' ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਦੀ ਹੈ ? 2

16. 'ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ' ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ? ਇਸਦਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ? 2

8×2=16

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

ਭਾਗ–III

ਨੋਟ : ਕੋਈ **ਪੰਜ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ।

17. ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਿਯਤੀਵਾਦ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਿਯਤੀਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਕੋਈ ਦੋ ਭੂਗੋਲਵੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ । 4

18. ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨ ਕਿਹੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? 4

19. ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਅੰਕ (H.D.I.) ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ । 4

20. ਪਰਤੀ ਭੂਮੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਇਸਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵੀ ਲਿਖੋ । 4

21. ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 4

22. ਗਿਆਨ ਆਧਾਰਿਤ ਉਦਯੋਗ ਕਿਹੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? 4

23. ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੇਲ ਜ਼ੋਨ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ । 4

24. ਸਿੰਧੂ ਜਲ ਸੰਧੀ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ । 4

5×4=20

ਭਾਗ–IV

25. ਜਨਅੰਕਣ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਿੱਧਾਂਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ । 6

ਜਾਂ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । 6

26. ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਹਾ-ਇਸਪਾਤ ਉਦਯੋਗ ਨਾਲ਼ ਸੰਬੰਧਤ ਪਲਾਂਟਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਓ । 6

ਜਾਂ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਪਾਹ ਉਗਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਹਾਲਤਾਂ, ਉਤਪਾਦਨ ਤੇ ਵੰਡ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ । 6

27. ਭਾਰਤ-ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਕੱਚਾਤਿਵੂ ਮਸਲਾ ਕੀ ਹੈ ? ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । 6

ਜਾਂ

ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੜਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉ । 6

3×6=18

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

ਭਾਗ–V

28. ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੇਖਾ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਥਾਨ ਅੰਕਿਤ ਕਰੋ । (ਕੋਈ **ਚਾਰ**) 4×1=4

(i) ਪੋਰਬੰਦਰ

(ii) ਪਾਰਾਦ੍ਵੀਪ ਬੰਦਰਗਾਹ

(iii) ਬੋਕਾਰੋ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟ

(iv) ਮਥੁਰਾ ਤੇਲ ਰਿਫਾਇਨਰੀ

(v) ਬੈਲਾਡਿਲਾ ਲੋਹਾ ਖਾਨਾਂ ।

29. ਭਾਰਤ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ । (ਕੋਈ **ਚਾਰ**) 4×1=4

(i) ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਜ਼ੋਨ ਦਾ ਹੈਡਕੁਆਟਰ

(ii) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖਾਨ

(iii) ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਸੋਂ ਦੀ ਘਣਤਾ ਵਾਲਾ ਰਾਜ

(iv) ਕੌਫ਼ੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਜ

(v) ਭਾਰਤ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੈਸ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ।

ਨੋਟ : ਨੇਤਰਹੀਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. **28** ਅਤੇ **29** ਦੀ ਜਗ੍ਹਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ (ਕੋਈ **8**)

(i) ਡਿਗਬੋਈ

(ii) ਕੋਚੀ

(iii) ਕਣਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ

(iv) ਚਿਕਮੰਗਲੂਰ

(v) ਬਾਬਾ ਬੁਢਨ

(vi) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

(vii) ਖੇਤਰੀ (ਰਾਜਸਥਾਨ)

(viii) ਸੇਲਮ

(ix) ਕਾਂਡਲਾ

(x) ਮਥੁਰਾ । 8

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

(Hindi Version)

नोट : (i) अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख्य पृष्ठ पर विषय-कोड/पेपर-कोड वाले खाने में विषय-कोड/पेपर-कोड **042/A** अवश्य लिखें।

(ii) उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें टाइटल सहित 30 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं।

(iii) उत्तर-पुस्तिका में खाली छोड़े गये पृष्ठ/पृष्ठों के पश्चात् हल किये गये प्रश्न/प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जायेगा।

(iv) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

(v) **भाग–I** में प्रश्न नं. **1** से **8** हैं, इनके उत्तर एक शब्द या एक वाक्य में दें। प्रत्येक प्रश्न एक अंक का है।

(vi) **भाग–II** में प्रश्न नं. **9** से **16** हैं, इनका उत्तर दो से तीन वाक्यों में दें। प्रत्येक प्रश्न दो अंक का है।

(vii) **भाग–III** में प्रश्न नं. **17** से **24** हैं, इनमें से किन्हीं **पाँच** प्रश्नों का उत्तर **60-80** शब्दों में दें। प्रत्येक प्रश्न चार अंकों का है।

(viii) **भाग–IV** में अन्दरूनी छूट वाले प्रश्न **25** से **27** हैं, इनके उत्तर 150-250 शब्दों में दें। प्रत्येक प्रश्न छः अंकों का है।

(ix) **भाग–V** में प्रश्न नं. **28** से **29** भारत के नक्शे से सम्बन्धित है। प्रश्न **28** में भारत के रेखा मानचित्र पर दिये गये स्थानों को अंकित करें तथा प्रश्न नं. **29** में भारत के रेखा मानचित्र पर दर्शाए गए स्थानों को पहचानकर उनके नाम लिखें। परीक्षार्थी भारत के आउटलाइन स्टैंसिल का प्रयोग कर सकते हैं।

भाग–I

1. वर्ष 2011 की जनगणना के अनुसार भारत का लिंग अनुपात निम्नलिखित में से क्या है ?

(क) 876 (ख) 890

(ग) 893 (घ) 933 1

2. मानव विकास का सिद्धान्त कौन से अर्थशास्त्रियों ने दिया ? 1

3. किसी तालाब के आस-पास बसी आबादी कौन-सी बस्ती का नमूना होगी ? 1

4. पटसन के उत्पादन में अथाह वृद्धि को कौन-सी क्रान्ति का नाम दिया जाता है ? 1

5. कौन से खनिज पदार्थ को 'काला सोना' कहा जाता है ? 1

6. बठिंडा में स्थित तेल शोधक कारखाने का पूरा नाम क्या है ? 1

7. विश्व की सबसे ऊँची आवागमन के योग्य सड़क का नाम बताएं। 1

8. धनगर चरवाहे कौन से राज्य में रहते हैं ? 1

8×1=8

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

भाग–II

9. मानव भूगोल का व्यापक अर्थ स्पष्ट करें। 2

10. जनसंख्या के स्थानांतरण (प्रवसन) को प्रभावित करने वाले कोई दो कारक बताएं। 2

11. भारत ने कौन से तीन मुख्य बिन्दु मानव विकास को मापने के लिये चुने हैं ? 2

12. ऋतु प्रवास क्या होता है ? 2

13. बॉक्साइट का प्रयोग कौन-कौन से कार्यों में किया जाता है ? 2

14. सूती कपड़ा मिलों को कौन-कौन से वर्गों में बांटा जा सकता है ? 2

15. 'स्वर्णिम चतुर्भुज' भारत के कौन-कौन से शहरों को आपस में जोड़ता है ? 2

16. भूमि-प्रदूषण के क्या कारण हैं ? इसका कृषि पर क्या प्रभाव पड़ता है ? 2

8×2=16

भाग–III

नोट : किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

17. वातावरण नियतिवाद से आपका क्या अभिप्राय है ? वातावरण नियतिवाद का समर्थन करने वाले किन्हीं दो भूगोलवेत्ताओं के नाम बताएं। 4

18. किसी क्षेत्र में जनसंख्या के वितरण को प्रभावित करने वाले राजनीतिक एवं आर्थिक कारण कौन-कौन से होते हैं ? 4

19. मानव विकास सूचकांक के अनुसार भारत की विश्व में स्थिति बताएं। 4

20. परती भूमि क्या होती है ? इसकी किस्में भी लिखें। 4

21. कच्चे लोहे की किस्मों का वर्णन करें। 4

22. ज्ञान आधारित उद्योग कौन से होते हैं ? 4

23. भारत के प्रमुख रेलवे ज़ोन कौन-कौन से हैं ? संक्षिप्त नोट लिखें। 4

24. सिन्धु जल सन्धि पर एक संक्षिप्त नोट लिखें। 4

5×4=20

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

भाग–IV

25. जनांकिक परिवर्तन सिद्धान्त के अलग-अलग अवस्थाओं की चर्चा करें। 6

अथवा

भारत में गेहूँ की खेती के लिए आवश्यक भौगोलिक परिस्थितियों एवं इसके वितरण पर विस्तारपूर्वक लिखें। 6

26. भारत में लौह-इस्पात उद्योग के साथ जुड़े प्लांटों के बारे में अवगत करायें। 6

अथवा

भारत में कपास उगाने के लिए आवश्यक भौगोलिक परिस्थितियों, वितरण एवं उत्पादन पर विस्तारपूर्वक चर्चा करें। 6

27. भारत एवं श्री लंका के बीच कच्चातिवू का मुद्दा क्या है ? विस्तारपूर्वक लिखें। 6

अथवा

भारत की विभिन्न सड़क योजनाओं से अवगत करायें। 6

3×6=18

भाग–V

28. भारत के रेखामानचित्र में निम्नलिखित स्थान अंकित करें। (कोई चार) 4×1=4

(i) पोरबन्दर

(ii) पाराद्वीप बन्दरगाह

(iii) बोकारो स्टील प्लांट

(iv) मथुरा तेल रिफाइनरी

(v) बैलाडिला लोहे की खानें।

29. भारत के दिये गये रेखा मानचित्र में दर्शाए गये स्थानों की पहचान करें। (कोई चार) 4×1=4

(i) उत्तर रेलवे ज़ोन का हेडक्वार्टर

(ii) भारत में ताँबे की मुख्य खान

(iii) सबसे कम जनसंख्या के घनत्व का राज्य

(iv) कॉफी पैदा करने वाला मुख्य राज्य

(v) भारत की एक प्रमुख गैस पाइप लाइन।

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

नोट : नेत्रहीन विद्यार्थी प्रश्न नं. **28** तथा **29** की जगह पर निम्नलिखित स्थानों के बारे में संक्षेप में लिखें। (कोई **8**)

(i) डिगबोई

(ii) कोच्ची

(iii) गेहूँ पैदा करने वाले किन्हीं दो राज्यों के नाम

(iv) चिकमंगलूर

(v) बाबा बूढ़न

(vi) अमृतसर

(vii) खेतड़ी (राजस्थान)

(viii) सेलम

(ix) कांडला

(x) मथुरा 8

(English Version)

Note : *(i) You must write the subject-code/paper-code* ***042/A*** *in the box provided on the title page of your answer-book.*

(ii) Make sure that the answer-book contains 30 pages (including title page) and are properly serialed as soon as you receive it.

(iii) Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer-book would not be evaluated.

(iv) All questions are compulsory.

(v) In **Part–I** *Q. No. 1 to 8, these shall be answered in one word or a sentence. Each question carries one mark.*

(vi) In **Part–II** *Q. No. 9 to 16, these shall be answered in 2 to 3 sentences. Each question carries two marks.*

(vii) In **Part–III** *Q. No. 17 to 24, answer any five questions in 60 to 80 words. Each question carries 4 marks.*

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

*(viii) In **Part–IV** Q. No. 25 to 27 are with internal choice, these shall be answered in 150 to 250 words. Each question carries six marks.*

*(ix) In **Part–V** Q. No. 28 to 29 are related with map of India. In Q. No. 28 mark the places on the map of India and in Q. No. 29 identify the places shown on the given map of India. Students are allowed to use outline stencil of India.*

Part–I

1. As per 2011 census, what is the sex-ratio of India ?

   (a) 876 (b) 890

   (c) 893 (d) 933 1

2. Name the 'Economists' who gave the theory of Human Development. 1

3. The population settled around a pond would be an example of which settlement ? 1

4. Name the revolution named after immeasurable increase in Jute production. 1

5. Which mineral is called 'Black Gold' ? 1

6. What is the full name of Bathinda oil refinery ? 1

7. Name the highest Motorable road of the world. 1

8. In which states the 'Dhangar' shepherds live ? 1

8×1=8

Part–II

9. Write the detail meaning of Human Geography. 2

10. Write any two factors affecting Migration of Population. 2

11. What are the three main points, India has selected to measure Human Development ? 2

12. What is Transhumance ? 2

13. For what purpuses Bauxite is used ? 2

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

14. In how many categories, the cotton textile mills can be divided ? 2

15. Name the cities connected by the Golden Quadrilateral in India. 2

16. What are the causes of land pollution ? What is its impact on agriculture ? 2

8×2=16

Part–III

17. What do you understand by Environmental Determinism ? Name any two Geographers who support Environment Determinism. 4

18. What are the political and economic factors responsible for the distribution of population of any area ? 4

19. What is the India's Position as per Human development Index in the world ? 4

20. What is fallow land ? Name its types. 4

21. Explain the types of Iron ore. 4

22. Which are the knowledge based industries ? 4

23. Write a short note on the major railway zones in India. 4

24. Write a short note on Indus water treaty. 4

5×4=20

Part–IV

25. Discuss the different phases of Demographic Transition Theory. 6

or

Write in detail the required geographical conditions, and the distribution of wheat in India. 6

26. Discuss the iron and steel plants of India. 6

or

Write the necessary conditions required for production and distribution of cotton in India. 6

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

27. What is Katchativu dispute in Sri Lanka and India ? Write in detail. 6

or

Discuss the different Road Projects of India. 6

3×6=18

Part–V

28. On the outline map of India, mark the following : (any *four*) 4×1=4

(i) Porbandar

(ii) Paradwip Port City

(iii) Bokaro Steel Plant

(iv) Mathura oil refinery

(v) Baladilla iron ore mines

29. On the given outline map of India, identify the following and write their names. (any *four*)

4×1=4

(i) Headquater of Northern Railway Zone

(ii) An Important Copper Mine in India

(iii) The State with lowest population density

(iv) The Main Coffee Producing State

(v) One Main Gas Pipeline of India.

Note : *Only for blind candidates in lieu of Q. No. 28 and 29 (any 8) :*

(i) Digboi

(ii) Kochi

(iii) Name of any two wheat producing states

(iv) Chikmagalur

(v) Baba Boodhan

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

(vi) Amritsar

(vii) Khetri

(viii) Salem

(ix) Kandla

(x) Mathura. 8

 [Encl: Maps of India

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

For Question No. 28 SS–2038 Code No. 042/A

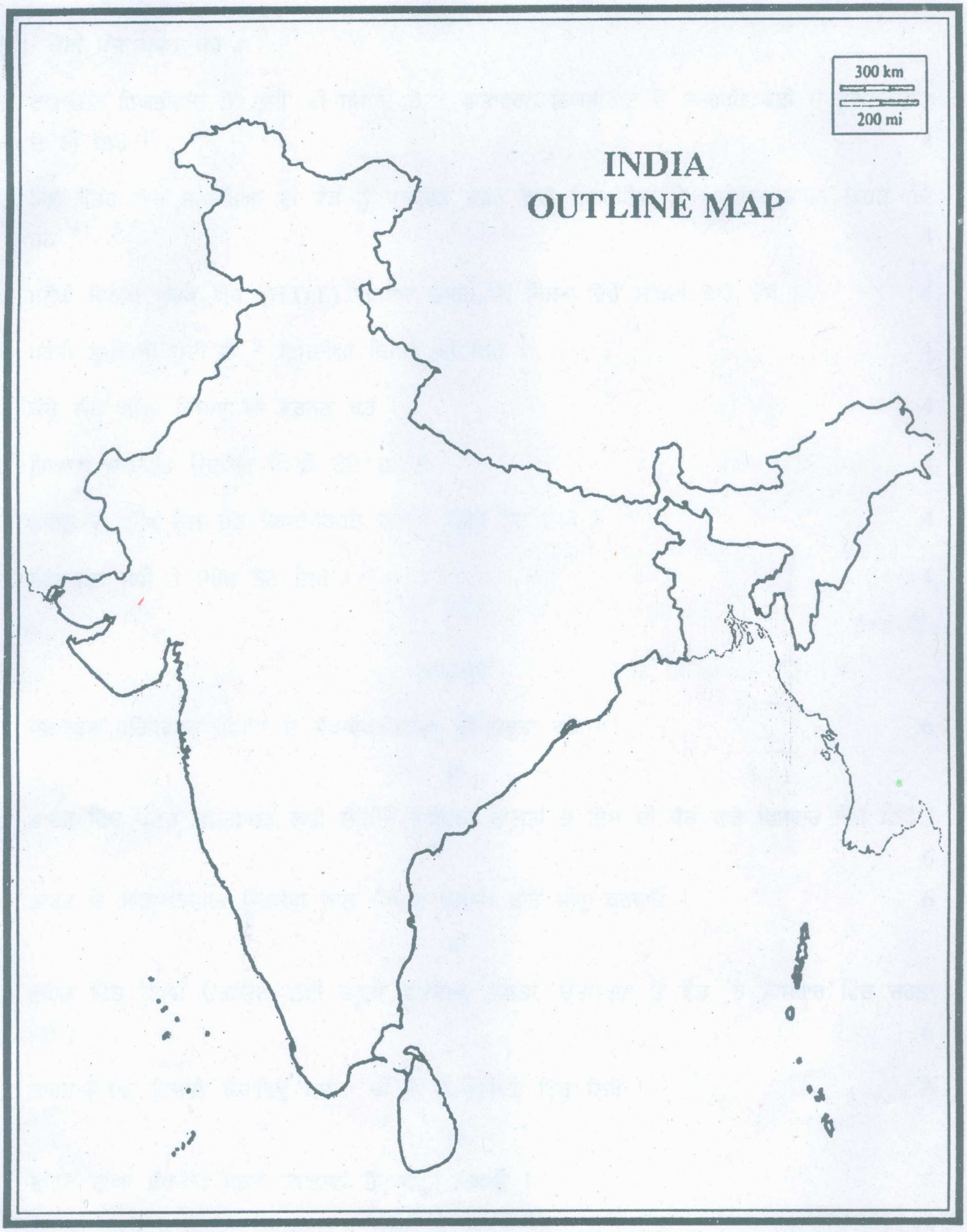

(Please tear here)

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board

a2zpapers.com

For Question No. 29 SS–2038 Code No. **042/A**

(Please tear here)

www.a2zpapers.com
www.a2zpapers.com
Download free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab board